

KONCEPCJE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ W PROGRAMACH I POLITYCE PARTII NA POZIOMIE EUROPEJSKIM

Słowa klucze: partie europejskie, integracja europejska, europejskie programy wyborcze, Europejska Partia Ludowa, Partia Europejskich Socjalistów, Porozumienie Liberałów i Demokratów na Rzecz Europy, Europejska Partia Zielonych.

Głównym celem badań była analiza koncepcji integracji europejskiej prezentowanych przez partie europejskie w programach wyborczych i ich polityce, a także zidentyfikowanie narzędzi, za pomocą których mogłyby oddziaływać na unijny proces decyzyjny. Badania zostały przeprowadzone na czterech partiach europejskich: Europejskiej Partii Ludowej, Partii Europejskich Socjalistów, Porozumieniu Liberałów i Demokratów na Rzecz Europy i Europejskiej Partii Zielonych.

W toku badań zweryfikowano trzy tezy:

T1: EPP, PES, ALDE i EGP przedstawiają w swoich programach wyborczych federacyjne koncepcje Unii Europejskiej.

T2: Mimo istnienia systemowych narzędzi, pozwalających partiom europejskim wpływać na przebieg procesu decyzyjnego w Unii Europejskiej, nie wdrażają one wspólnych wizji integracji.

T3: Partie europejskie oddziałują na kształt wspólnych programów wyborczych, ale napotykają na przeszkody w ich wdrażaniu ze strony partii członkowskich, kierujących się interesami narodowymi.

Metodami badawczymi, wykorzystanymi podczas pisania rozprawy doktorskiej były: metoda instytucjonalno-prawna, behawioralna, porównawcza oraz metody jakościowe: analiza treści, indywidualne, ustrukturyzowane wywiady pogłębione, obserwacje: bezpośrednie, uczestniczące, jawne, ustrukturyzowane oraz obserwacje bezpośrednie, uczestniczące, ukryte, nieustrukturyzowane.

Praca została podzielona na cztery rozdziały. W pierwszym przedstawiono założenia metodologiczne, konceptualizacje i operacjonalizację kategorii badawczych. Szczegółowo wyjaśniono również zastosowane metody oraz techniki badawcze wykorzystywane do zebrania materiałów i ich analizy.

Partie polityczne nie mogą być badane w oderwaniu od systemu politycznego, w którym funkcjonują, dlatego w drugim rozdziale przeanalizowano miejsce europartii w systemie politycznym UE. Żeby wyjaśnić, jak doszło do zawiązania współpracy partii

politycznych na poziomie transnarodowym konieczne było prześledzenie ich współpracy w ramach międzynarodówek partyjnych. Następnie przedstawiono ewolucję pozycji partii europejskich w systemie politycznym Unii Europejskiej. Opierając się na literaturze przedmiotu, wywiadach i obserwacjach, przeanalizowano także funkcje partii europejskich w unijnym systemie politycznym.

W trzecim rozdziale przeanalizowano wizje integracji europejskiej prezentowane w programach wyborczych EPP, PES, ALDE i EGP. Zastosowano do tego jakościową analizę treści. Wykorzystując metodę indukcyjną, skonstruowano klucz kategoryzacyjny, w oparciu o który przeanalizowano treść programów wyborczych. Ponieważ to ideologia była czynnikiem spajającym współpracę rodzin europartii, przed analizą programów wyborczych, przedstawiono doktrynę polityczną liberałów, socjalistów, chrześcijańskich demokratów oraz zielonych. W kolejnej części rozdziału przeanalizowano programy wyborcze PES od 1979 r. do 2014 r., EPP od 1979 r. do 2014 r., ALDE od 1979 r. do 2019 r. oraz EGP od 1999 r. do 2019 r. Następnie, w odniesieniu do klucza kategoryzacji, porównano stosunek partii europejskich do określonych zagadnień, m. in. wspólnej polityki zagranicznej, wspólnej polityki obronnej, pozycji instytucji unijnych. Na zakończenie rozdziału, w oparciu o przeprowadzone wywiady, opisano, jaką opinię na temat programów wyborczych prezentują eurodeputowani.

Czwarty rozdział pracy rozpoczęto od usytuowania partii europejskich w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej. W odwołaniu do literatury przedmiotu oraz badań własnych, przedstawiono powiązania pomiędzy partiami europejskimi a grupami politycznymi w Parlamencie Europejskim, Komisją Europejską i Radą Europejską. Przedstawiono w jaki sposób partie europejskie, za pośrednictwem Konferencji Liderów Partii i Rządów, wpływały na zmiany traktatowe. Wykorzystując własne badania empiryczne prowadzone w ramach projektu NCN¹ przeanalizowano współpracę na linii grupa polityczna – europartia. Na przykładzie Gruzji, Mołdawii, Ukrainy przedstawiono, w jaki sposób EPP, PES i ALDE oddziaływały na politykę zagraniczną Unii Europejskiej, wykorzystując do tego partie członkowskie. Ostatnim elementem czwartego rozdziału jest analiza sposobu wykorzystania przez partie europejskie formuły *Spitzekandidaten* w czasie kampanii wyborczej w 2014 r. oraz częściowo w 2019 r.

¹ W pracy zostały wykorzystane częściowe wyniki uzyskane podczas realizacji projektu badawczego nr 2016/23/N/HS5/00391 finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki.

11.03.2019r., Wrocław Paula Wisatewska